

Onderhoud en reparatie Uniforme regeling 'ongewenste

In humaan monstermateriaal kunnen altijd schadelijke micro-organismen zitten. Adequate maatregelen moeten voorkomen dat servicetechnici bij onderhoud en reparatie van medische laboratoriumapparatuur worden blootgesteld aan dit potentieel infectieus materiaal. Veiligheidsprocedures zijn noodzakelijk om het besmettingsgevaar tijdens onderhoudswerkzaamheden zoveel mogelijk te beperken. Bij wie rust eigenlijk de verantwoordelijkheid voor veiligheid bij onderhoud?

Als de analyser of een ander testapparaat in een ziekenhuislab het begeeft, wil men graag dat het zo snel mogelijk wordt gerepareerd; liever gisteren dan vandaag. Als de servicetechnicus ter plekke komt, treft hij daar niet zelden een apparaat aan met sporen bloed, serum, urine of ander humaan monstermateriaal. Ook gebeurt het regelmatig dat een defect apparaat wordt verstuurd naar de leverancier, zonder eerst te zijn gedesinfecteerd. De kans dat apparatuur die voor reparatie of onderhoud wordt aangeboden besmet is met schadelijke micro-organismen is bepaald niet uitgesloten. Bloed kan bijvoorbeeld het HIV-virus bevatten of het nog besmettelijker HBV-virus (veroorzaker van hepatitis). In urine kan het CMV-virus voorkomen dat geelzucht of ontstekingen aan hartspier, hersenvlies of longen kan veroorzaken. Ook wanneer het lichaamsmateriaal is geïnactiveerd biedt dat geen garantie. Bioveiligheidsbeleid gaat zelfs uit van het tegendeel en beschouwt al het menselijk monstermateriaal als potentieel infectieus. Helaas worden vereiste desinfectiemaatregelen en reinigingsinstructies nogal eens (in de haast)

vergeten bij het vrijgeven van apparaten voor onderhoud en reparatie. De prioriteit ligt bij het weer snel beschikbaar hebben van het apparaat. Toch ontbreekt het niet aan richtlijnen die de kans op besmetting met micro-organismen zoveel mogelijk moeten voorkomen. Het probleem is dat er geen controle is op naleving van deze richtlijnen als het gaat om reparatie en onderhoud van potentieel besmette laboratoriumapparatuur in ziekenhuizen. Diagned (Diagnostica Associatie Nederland) pleit voor een uniforme regeling op dit gebied.

Infectiepreventie
In een wettelijke regelgeving zouden bioveiligheidsprocedures moeten worden opgenomen. Hoe uitgebreid en intensief gereinigd moet worden hangt uiteraard af van de aard van het monstermateriaal en de kans op besmetting. Er wordt in Nederland veel onderzoek verricht naar biobesmettingsgevaar en het voorkomen daarvan. Actief is bijvoorbeeld de Werkgroep Infectie Preventie (WIP). Deze werkgroep, gesubsidieerd door het Ministerie van VWS, ontwikkelt richtlijnen op het gebied van infectiepreventie in de intramurale gezondheidszorg. Verder kennen we het Infectieziekten Bulletin, een uitgave van het RIVM in samenwerking met streeklaboratoria en de GGD's. Via dit bulletin communiceren organisaties die betrokken zijn bij het opsporen, bestrijden en bewaken van infectieziekten. Dan is er de IAVM (InterUniversitaire Organisatie voor Arbeidshygiëne, Veiligheid en Milieu) een organisatie waarin universiteiten en academische ziekenhuizen nauw samenwerken op het terrein van arbeidsomstandigheden en milieuzorg. Biologische veiligheid vormt binnen de IAVM een aparte werkgroep die zich met name richt op het veilig werken met micro-organismen en het om-

Het ontbreekt niet aan bioveiligheidsprocedures, maar aan uniforme regeling

'blootstelling' gewenst

gaan met microbiologisch besmet ziekenhuisafval. Kortom, er is volop aandacht voor het probleem van microbiële besmetting en het ontbreekt niet aan allerlei richtlijnen en procedures ter bevordering van infectiepreventie. Maar geen van deze richtlijnen en procedures zijn specifiek gericht op het voorkomen van besmetting bij onderhoud of reparatie van medische laboratoriumapparatuur. En elk ziekenhuis heeft op dit gebied een eigen beleid.

Anders is dat bijvoorbeeld in Amerika waar de National Committee for Clinical Laboratory Standards in 1991 de richtlijn: 'Protection of

Laboratory Workers From Instrument BioHazards' uitbracht. In deze richtlijn is een apart hoofdstuk gewijd aan 'maintenance and repair', waarin uitgebreid aandacht wordt besteed aan het omgaan met potentieel besmette apparaten. Ook kent Amerika zware juridische claims als onderhoudstechnici besmet raken omdat ziekenhuizen onzorgvuldig met deze richtlijnen omgaan.

Stimuleren vanuit industrie Op Europees niveau heeft EDMA (European Diagnostic Manufacturers Association) een richtlijn gepubliceerd ter bevordering van bioveiligheid bij onderhoud en reparatie van medische laboratoriumapparatuur: 'Elimination or Reduction of Risk of Infection related to IVD MD's' (*in vitro* diagnostic medical devices). Dit document beschrijft nauwkeurig protocollen die moeten leiden tot veilig ontwerp, bouw, verzending en gebruik van de apparatuur. De procedures zijn erop gericht de kans op besmetting tot een minimum te beperken en al het gebruikte lichaamsmateriaal zorgvuldig te documenteren.

In Nederland stelt Diagned veel in het werk om te komen tot veilig gebruik en onderhoud van de apparatuur. Enkele jaren geleden bond zij de strijd aan met het infectiegevaar door een grootscheepse campagne te organiseren met als thema 'het voorkomen van infectiegevaar, een kwestie van samenwerken'. Diagned is van mening dat infectiegevaar als team (gebruikers én leveranciers) moet worden bestreden.

Er verbetert veel, maar nog altijd zijn er in ons land grote verschillen tussen het bioveiligheidsbeleid in het ene ziekenhuis en het andere. Alleen een uniforme regeling kan hier verandering in brengen. In Engeland bijvoorbeeld is onlangs via wetgeving geregeld dat ziekenhuizen verplicht zijn bij

het vrijgeven van apparatuur, voor onderhoud of reparatie, een ontsmettingscertificaat af te geven. Zolang in ons land zo'n uniforme regelgeving ontbreekt, nemen vrijwel alle diagnosticaleveranciers het zekere voor het onzekere

Hoe is ongewenste blootstelling aan ziekteverwekkers te voorkomen?

en zetten alles op alles om hun personeel tegen infectiegevaar te beschermen. Er wordt veel aandacht besteed aan opleiding en bewustwording van het potentiële besmettingsgevaar dat altijd op de loer ligt. De meeste bedrijven hebben eigen veiligheidsprocedures opgesteld, die precies beschrijven hoe servicetechnici te werk moeten gaan.

Uniforme regeling Regeling van bioveiligheid vanuit de bedrijven is beter dan niets doen, maar het leidt ook tot grote verschillen in maatregelen. Zo kan het voorkomen dat een goed beschermde servicetechnicus van het ene bedrijf aan het werk is naast een collega van een ander bedrijf die met blote handen een potentieel besmet apparaat openschroeft. Dergelijke situaties leiden niet tot een consciëntieuze opvolging van de aanbevolen veiligheidsprocedures. De diagnostiebranche in Nederland acht de tijd meer dan rijp voor een degelijke en uniforme regeling die in de praktijk realiseerbaar is en die garant staat voor maximale bescherming van de veiligheid bij onderhoud en reparatie van potentieel besmette apparatuur. Wie pakt de handschoen op? ●

